

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Ocni effigies, de iis qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti
debeat. Emblema XCII.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus.

Basilus: Ex vario & crasso alimento, vinoque fuliginosae exhalationes, elata in motu densae nubis, Spiritus Sancti illustrationes in ipsam mentem suo interuentu impediunt. Sed nunc pro more Gulae assecclam suis coloribus depingemus, sed strictim & currenti penicillo. Aqualiculum, tradit, non fert, triamphoralem instar cadi vinarij, latum, inflatum, in fardum: furas tremulas habet, follicates, cubitali crassitie, breuiusculas, pumilionum mensura: clunibus incedit ac podice pendulo, radete ter-

ram: capite oblongo, prominentibus auriculis, sicut olla tricongia, auritum peponē diceres: naso cupreo, purilento, gibboso, flaccidis maxillis, labris stillantibus & obortis saeculorum more, quibus Veneti piper suum & caryophylla vendunt. Digtos vide, lucanicas credes, brachia sine inter nodijs & iuncturis, inculcata sicut puluilli Ianei. In summa, truncus carneus est spiras, damnatus ad faginam & macellum, cuius lardum & pernas deuorabat in stygia popina inferorum vultures. Nūc Oculi suus nos ad se trahit.

Imago gulosi.

Oculi effigies, de ijs qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti debeat.

EMBLEMA XCII.

IMPIGER baud cessat funem contexere (parto,
Humidaq; artificis iungere fila manu.

Sed

Sed quantum multis vix torquet strenuus horis

Protinus ignavi ventris asella vorat.

Fœmina, iners animal, facili congesta marito

Lucra rapit, mundum prodigit inq; suum.

COMMENTARIUM.

I. **P**INGITVR strenuus restio, cōficiēdis ex iunco funibus nunquam non occupatus, sed quod ille miser longo tempore, assiduog; labore contorsit, totum ignava asella astans deuorat.

II. **I**D ex Pausania Phocicis tractum, enumeratis enim aliquot statuis Deorum & Heroum Polygnori manu depictis, post has virum quandam sedere ait, inscriptionemque indicare eum esse Ocnium, qui tezat è iunco restim vel funem, sed astantem asellam totum quod ille laboriosè texuerit arrodētem. Gnauum & industrium hominem fuisse Ocnium aiunt, qui vxorem sumptuosam & prodigam habuerit, quæ profundere confueuerat, quicquid illè opere faciundo per summum laborem quaeritasset, idq; per ambages voluisse Polygnorum designare. Compertum est etiam Ionum vulgò prouerbium esse, quot es hominem significat ad laborem quidem vehementer propensum, sed nihil inde capiētem commodi, *Ocni funiculum torquet.* Ita ferè Pausanias. Huius quidem effigiei Plutarchus meminit libello *περί ιδρύμας*, & Plin. 35. cap. 11. inter opera, ni fallor, Socratis pictoris. Sic & Propertius 4. Elegiarum:

Ocni funiculum torquere.

Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aeternumque tuam pascat asella famem.

Retulit & commodè 12. Hieroglyphicōn Pierius. Et Politianus Miscellan. cap. 81. Id quoq; argumentum in marmore calatum tradit Hermolaus Barbarus, Romæ duobus locis, in Capitolio nimirum & Vaticanis hortis videri. Idemq; de Ocno alia scitu digna tradit in castigat. Pliniani lib. 35. cap. 11. Præterea Cratinus fingit etiam quandam apud inferos funem torquētem, asinum verò arrodentem ea, quæ ille iam torsisset. Hinc de inaniter laborantibus id prouerbij etiam vti solent: *Contorquet piger funiculum.* de quo vide adagia.

III. **I**MPIGER] Diligens, industrius, Virgil. 1. Æneid.

---ille impiger hausit
Spumantem pateram.
Et Ouid. 1. Metamorph.

--- patrios adit impiger ortus.

Videtur tamen (quod obiter dixerim) adiectiuum hoc differre vel maximè à nomine Ocni, quod propriè ignauium, & qui faciat aliquid grauatè, significat. Dicitur enim *ὄκνος* & *ὄκνῶς*, & ipsa *ἰσχυρία* dicitur *ὄκνῶς* & *ὄκνῶς*: sed & *ὄκνῶς* idem est quod *pigriscere*. Hæc tamen dictio ad sensum potius attinet: ignauius enim est, ni hilq; agit tamenq; labore, qui suas opes malè collocat, easq; in vsus minimè necessarios erogat.

Sparto] Genista. Sic enim quidam interpretantur. *Spartum* verò genus est herbe apud Hispanos frequentissima: ex hac funes nauticos fieri solitos scribit Lilius 2. bell. Punic.

Humidaq; artificij &c.] *περίφρασις* restis.

Protinus] porro ac sine intermissione, continuo. Nonius.

Ignavi ventris] *πολυτελής γυνή* sumptuosa mulier. Sic D. Paulus Cretensis vocat *γαστράς ἀργῆς*. ventres pigros.

Fœmina iners animal] Hesiodus in *Theogonia* mulieres fucis assimilat, qui apum labores consumunt, cuius hæc est sententia:

Quale fauis examen apum dulciq; liquore Cernimus infames hanc raro pascere fucos Per chyma manè volant, & pieta per arua sepepsi

Sole vaga, corasq; legunt, & dulcia mella. Prado latet, curuoque vorax sub vimine viuit,

Inq; sua abdit edax alienos extra labores. Talis in humavis prius ab Ioue fœmina rebus

Est data, flagitijs hominè qua ledat inigs. Vide prouerbium. Mulieris podex.

Mundum] Mundus est ornatus mulieris, Græcè dicitur *κόσμος*. Vnde mundus quid. dictus est hic, quod alio nomine celum appellare

Nomen
Ocni.

Spartum;

Mulier
fucis com
parata.

Mundus

pellare libuit. Nam vt inquit Plinius lib. 2. cap. 4. quem *κοσμῶν* Græci nomine ornamentū appellauerunt, eum uos à perfecta absolutaq; elegantiā Mundum. Lilius in Oratione Catonis pro lege Oppia seruanda: Munditiæ, ornatus, & cultus, hæc feminarum insignia sunt, his gaudent & gloriantur, hunc mundum muliebrem appellauerunt maiores nostri. Nonius ex Lucilio :

Legauit quidam uxori mundum omne, penumque.

Mundus muliebris quid Iurisconsultis. Vlpianus noster ait mundo muliebri contenti specula, vnguenta, vasa vnguentaria, & si qua dici similia possunt; distinguitque muliebria ornamenta à mundo muliebri, ac si mulier possit esse munda, nec tamen ornata: vt solet in ijs contingere, quæ se mundant lotæ in balneo, neq; se ornant: & contra, est aliqua statim à somno ornata, nec tamen mundata. Sed hoc nimium subtiliter à Iurisconsulto; nam apud oratores, poetas, aliosq; terfos auctores, mundo muliebri non ea modò continentur, quibus mulier fit mundior, sed etiam quibus ornatio, Val. Max. lib. 9. cap. De luxuria & libidine, memorabile refert exemplum de abrogata lege Oppia, quæ lata fuerat olim bello Punico secundo, ad coercendam mulierum luxuriam: sed eas tamen ait excusari mentis imbecillitate, & grauiorum opere negata affectatione, quamobrem omne studium ad curiosiorem sui cultum illis permissi.

Mulier prodiga.

Prodigit. Consumit, dissipat; verbum aptissimum ad prodigalitatē notandam. V. E. T. E. S. cum virum in re cumulanda folicitum, neq; assiduos quantumli-

bet labores declinantem; vxorem verò prodigam, & ad omnia perdenda dissipandaq; intentam hieroglyphicè significare vellent, hominem spatu funiculum torquentem, illam verò a fellæ effigie assidentem à tergo, & opus quantumcumq; fieret abrodentem effingebant. Laborat enim miser ille homificio totis diebus, sperataq; ditescere; sed quicquid labore tam improbo partum euascent, ad ornatum quædam suum transfert prodiga & insolens mulier. Vnde vero verius à luuenale scriptum Satyr. 6. *Prodiga non sentit pereuntis fœmina censum. Ac velut exhausta rodinius pullulet arca Numus. Et è pleno semper tollatur aceruo: Non unquam reputat quanti sua gaudia consistunt.*

Quò pertinet adagium, *Mulieris podex*, in Chiliad. Adag. Rectè etiam Hesiodus: *Qui fidit, inquit, mulieribus, is etiam furibus fidem habet.* Et festiuè Lacon quidam quærentibus, quamobrem vxorem duxisset adeo pusillam & paruulam? respondit: *E malis quod minimum esset eligendum.* Nam vt verè Menander.

γυνή σο σύνολον ἐστὶ δ' ἀπατηρὸν φουσει. Natura fecit sumptuosas fœminas. γυνή πολυτελής ἐστὶ ὀχληρὸν, ἐδ' ἰα. Ζῆν τὸν λαβόνδ' ὡς βύλεται. Est permolesta sumptuosa fœmina, Nec viuere arbitrio sinit virum suo.

Cui autem cōtigit vxor in otio deses, & in compro corporis ornatu prouentus, reditus, & quæstus profundens, is e tē rem faciet vt funarius solet, nimirum retrogrado ductu. Epigraphe emblemaais videtur id totum torquere in rapacitatem & auaritiā meretricum, de quibus aliàs.

